

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΡΑΪ ΜΟΝΔΟΥ ΚΡΥΣΑΡ

Η ΠΡΟΦΗΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΓΕΡΩ ΝΙΚΟΝΤΟΥ

Ο δεύτερος έτος της γαλλικής δημοκρατίας, τον καιρό που η επανάσταση δημογραφούς άνομα κάθε μέρα θύματα, ένα γλυκό θράσος του Λυγούστου, ο ύπολοχαγός Ίωσηφ—το επίθετό του θα τ'όμαθετε σε λίγο—έβρασε από σοβαρό κίνδυνο, σ' ένα δρόμο της Μασσαλίας, μια νέα, την οποία μερικοί εβραϊκόκοι είχαν πιστέσει μές στη λέση του δρόμου και ήθελαν να την βάλουν να χορφή διά της βίας τού χορδ' της καρμανιόλας.

Ο Ίωσηφ κατάλαβε από τού ντύσιμο τού παρουσιαστικού της νέας ότι θ' άνηκε σε καλή κοινωνική τάξη. Την διατήρησε λοιπόν όταν την είδε στα χέρια τού χεριού του νεαρού ύπολοχαγού και τού είπε :

—Δέν ξέρω πώς να σάς ευχαριστήσω για τού καλό που μου κάνατε... Άν δέν πιστάτε σείς, σ'αυτοί οι κακοήγοροι, που κατέστρεψαν τή Γαλλία μας, θα ήσαν ίσως να με σκοτώσουν... Πρέπει να σ'αφήσει τού σπύ, να σάς ευχαριστήσω και ο πατέρας μου... Δέν πιστεύω να μου άνηθήτε αυτή τή χάρις...

Ο Ίωσηφ κατάλαβε από τή λόγια που τού είπε ή νέα αυτή ότι θ' άνηκε σε οικογένεια μοναρχικών. Άν και ο ίδιος δέν συμπαινούσε έξαιρετικά τούς επαναστάτες, ωστόσο δέν μπορούσε να χρησιμοποιήσει ότι ήταν άξιοκρίτος της δημοκρατικής Γαλλίας, ότι τού σπύτι του πατέρα της κατάλλως θα ήταν μαρκαρισμένο και ότι πιθανόν να τόν παρεξηγούσαν αν θα τόν έβλεπαν να μπαίνει εκεί. Μα ή νέα εκείνη είχε μάτια τόσο εξαιρετικά και άφαιρα και ό τόνος της φωνής της ήταν τόσο ίσχυρτικός, ώστε ο Ίωσηφ δέν είχε τή δύναμη να της χαλαρή τού χαιτή και τήν ακολουθήσει, μαζικάν σκεδόν, ως τού σπύτι της, άδιαφορώντας για τή συνέπειες που ίσως να είχε ή επιστροφή αυτή.

Ο κ. Κλαρό, ο πατέρας της Ντεζιρέ—έτσι λεγόταν ή νέα—δταν ήμασε πώς ο ύπολοχαγός έβρασε τήν άγαπημένη του κόρη, έξερνή στην άρχη κατά τόν επαναστάσιον που κατέστρεψαν τήν πατρίδα και ύστερα ευχαρίστησε θεομύ τον Ίωσηφ για τήν ήτοιχη διάσωγή του... Η Ντεζιρέ, κατακόκκινη άνομα από τήν ταραχή της, προσέφερε στον Ίωσηφ ένα κειλλο κομμάτι του Μπουρνόν... Ο νεαρός ύπολοχαγός τήν κάτταξε κ' έννοησε τήν καρδιά του να χιτσιπά παραύνα στα στήθη του.

Σε λίγο ήθεσε από σελόνι και μια άλλη νέα. Ήταν ή Ίουλία, ή μικρότερη αδελφή της Ντεζιρέ, όμοια κ' αυτή και κομνητή... Ο Ίωσηφ κάθησε με μές τους άρραχί ώρα. Τή στιγμή που ήρνε, ο οικοδεσπότης τον προσέκαλεσε να ξαναπαρική να τούς δη... Ο Ίωσηφ άλλο που δέν ήθελε. Δου τρεις φορές τήν εβδομάδα περνούσε τού άπογευμα του στο σελόνι τού κ. Κλαρό, με τήν αντροφιά της Ντεζιρέ και της Ίουλιαν. Άγαπούσε τώρα τή Ντεζιρέ μ' όλη τή δύναμη της καρδιάς του—χωρίς να έχη άντιληφθεί ότι και ή Ίουλία τόν κάτταξε με δέματα που μαρτυρούσανε πώς δέν τήν ήταν άδιάρροος. Θα έμυστηρευότανε μάλιστα στην Ντεζιρέ τόν έρωτά του αν δέν ήθελε κάποια ψηφρότητα στο βέμμα της... Δέν τολμούσε ούτε ο έδως να πιστέψη πώς ή νέα δέν τόν αγαπούσε. Και περιέμενε τήν κατάλληλη ευκαιρία για να της έξομολογήσει τήν αγάτη του...

Ενα άπογευμα, ο Ίωσηφ πήγε στο σπύτι τού κ. Κλαρό συνοδευόμενος από ένα κοινό λοχαγό, με πρόσαπο ώχρδ και άσθενικό, άλλα με κατάματα μάτια που πετούσανε απώδες. Ήταν ο αδελφός του. Είχε φτάσει στη Μασσαλία από τού Παρισι, επειδή ήπτεσε στη δυσμένεια τόν επαναστάσιον.

—Μη τόν ξεσυνηρίζεστε που είνε έτσι βαρύς και μελαγχολικός! είνε γελώντας ο Ίωσηφ στις δυό αδελφές. Ποτέ μου δέν τόν είδα γελώστο ή χαρούμενο...

Τό περιεργό όμως ήταν ότι ο στυθραπός εκείνος λοχαγός έκανε έξαιρετική έντύπωση της Ντεζιρέ... Ο Ίωσηφ πρόσέξε ότι ή όφραια κοπέλλα έδειξε άμείως για τού λοχαγό ένα ένδιαφέρον, που δέν τού είχε δείξει ποτέ γ' αυτόν. Τά φειδία της ήλειασε άρχισαν να διαγκώνουν τήν καρδιά τού Ίωσηφ... Και όταν ο αδελφός του τού είπε,

μόλις γύρισα σπύ, πώς τού άρεσε ή συντροφιά τόν δεσποινίδαν Κλαρό και ότι με μεγάλη ευχαρίστηση θα τής ξανάβλεπε, ο Ίωσηφ κατάλαβε άμείως τί άποτέλεσμα θα είχαν αυτές ή επισκέψεις. Μα δέν τόλμησε να πη τού αδελφού του τί συνέβαινε στην ψυχή του ή και να τού παραπονεύη, γιατί τόν σεβότανε πολύ.

Ετσι πήγαιναν τώρα κ' οι δυό τους συχνά στο σπύτι τού κ. Κλαρό και περνούσαν τήν ώρα τους με τής δυό ιδελφές, ή άποτες ήσαν τρελλά έρωτευμένες μαζί τους.

Η Ίουλία με τόν Ίωσηφ και ή Ντεζιρέ με τόν αδελφό του.

Ενα άπογευμα, τά δυό ζευγάρια πήγανε έξδρομω σ' ένα πανδοχείο που βρισκότανε κοντά σ' ένα μύλο, έξω από τή Μασσαλία, σε μια μαγευτική έξοχική τοποθεσία. Η μύλωνού και ιδιοκτήτρια τού πανδοχείου κατάλαβε από τού παρουσιαστικό τους πώς ήσαν άνθρωποι που πλήρωνανε και τούς έκανε καλή ύποδοχη... Ο τέσσερτος νέα ήσαν κάμποση ώρα εκεί. Άρχισε πάλι να βραδιάζει, όταν ή Ίουλία είδε ένα γέρο να μπαίνει στην αίθουσα και να κάθεται σκεπτικός σε μια γωνία. Η νέα ρώτησε τότε τή μύλωνού πώς ήσαν εκείνος ο γέρος.

—Είνε ο μετάρια Νικόντου, τής άποκρίθηκε ή μύλωνού, ένας τσοπάνος που ξέρει να διαβάζη καλύτερα από κάθε άλλον τού μέλλον τού ανθρώπου στην παλάμη τού χεριού του.

—Ά! τί όφρατα! φώναξε ή Ίουλία. Είμαι περιεργή να μάθω τήν τύχη μου.

Και, πλησιάζοντας τόν τσοπάνο, τού άπλωσε τού χέρι της και τού είπε :

—Πέ μου τήν τύχη μου, καλέ μου γέροντα!..

Ο Νικόντου πήρε τού χέρι της Ίουλιαν, κάτταξε προσεκτικά τής γραμμές της παλάμης της, ύστερα τού άφρασε κ' έφραξε, από τού άνοιχτό παράθυρο, ένα δέμμα σ' άστρα που άρχισαν ν' άνάβουν ένα-ένα στον οφάνο. Έμεινε έτσι κάμποση ώρα τής ώρας, άκίνητος και σιωπηλός.

—Τί διαβάζεις σ' άστρα; τόν ρώτησε ή Ίουλία, άνεπιμονώντας να μάθη τού μέλλον της.

—Θά γίνης βασίλισσα! τής είπε ο τσοπάνος, χωρίς να γκρίση τού κεφάλι του να τήν δη.

—Βασίλισσα, έγω! φώναξε ή Ίουλία, χιτσιπώντας τά χέρια της. Θεέ μου! τί ετύχη!

—Όστε θα γινω και γώ βασίλευς; ρώτησε ειρωνικά ο Ίωσηφ, απλώνοντας τού χέρι του στον τσοπάνο. Είμαι ο άραβωνιστικός τής δεσποινίδος.

—Ναι! θα γίνης και σ' βασίλευς! ψιθύρισε ο γέρος μόλις κάτταξε τήν παλάμη τού ύπολοχαγού.

—Και γώ; ρώτησε τότε με άγωνία ή Ντεζιρέ. Έγω τι θα γίνω;

Ο τσοπάνος έπιασε τού χέρι της. Μα όταν έφραξε με μάτια στην παλάμη της, τά δάχτυλά του άρχισαν να τρέμουν.

—Και σ' θα γίνης βασίλισσα! είνε. Τό διαβόλο καθάρω στις γραμμές της παλάμης σου.

—Μά, αυτό καιτανά άπίστετο! φώναξε ο άραβωνιστικός τής Ντεζιρέ, ο όποιος δέν είχε ήλθει ως τότε. Όλοι σας θα γίνετε βασίλεις!.. Άρχίζω να σάς ήλεια... Μήπως έχετε, γέρο, να πής καμιά καλή προφητεία και για μένα; συνέχισε άποτεινόμενος στον τσοπάνο.

Εξέμεινε τόν κάτταξε κατάματα, χωρίς να τού πάρη τού χέρι. Είδε καλά τής γραμμές τού προσώπου του και, χωρίς να διστάσει, τού είπε :

—Εσ' θα γίνης και παραπάνο κ' από βασιλιάς... Κύττα εκείνο τού άστρο που άνεβαίνει πιο ψηλά απ' όλα τ' άλλα... Είνε τού δικό σου άστρο! Θ' άνέβης και σ' ψηλά, πολύ ψηλά, σαν τόν αέτο, πάνω και από τά ψηλότερα δουνά—κοντά στον ήλιο!

Ο νεαρός λοχαγός χλόμιασε λιγάκι άκούοντας αυτά τά λόγια. Η ήπόμετη φιλοδοξία που έκρυβε στα βάθη της καρδιάς του, έκανε τά μάτια του να πετάξουν παραύενε σπιδες... Δέν ήταν άφάνη τούς ανθρώπους εκείνους που ύποχρόνουν εύκολα... Και άν φάνηρε για μια στιγμή ότι ύποτάσσεται στις αξιώσεις τόν επαναστάσιον, αυτό τού έκανε για να μη προσκάλεση τής ύπνόνες τους και για να μωρούση να τούς έκδικηθή στα σίγουρα, όταν θα τού παρουσιαζότανε ή κατάλληλη ευκαιρία.

Μά ή άνυπομονησία του ήταν μεγάλη. Η άνάγκη να δράση, να

Ο Ναπολέων Βοναπάρτης όταν ήταν λοχαγός και ή Ντεζιρέ

εκδηλώσει την πλούσια ζωτικότητα του τόν έκανε ώρες-ώρες νά τρέμη—σάν τό άλογο που θέλει νά τρέξει ελεύθερο στον άνοιχτό κάμπο...

—Κάτι παραπάνω κι' από βασιλιάς! επανέλαβε ο λοχαγός, άνατριχιάζοντας από τη συγκίνηση.

—Ναι, άγάτη μου, κάτι παραπάνω κι' από βασιλιάς! είπε ή Ντεζιρέ άναστενάζοντας και σφιγγοντας τό χέρι του. Δέν μου λές άλήθεια,—συνέχισε άποτεινόμενη στον τσοπάνο,—θά ζήσουμε κι' εύτυχισμένοι;

—Δέν θά ζήσετε μαζί, είτε θλιβερά ο τσοπάνος. *Όχι, δέν θά ζήσετε ποτέ μαζί!...

—Τι είναι αυτά που λές; φώναξε ή Ντεζιρέ με μάτια δακρυσιμένα.

Μά ο λοχαγός έπιασε τό κεφάλι της με τά δύο του χέρια, την κούταξε στά μάτια και της είπε :

—*Όλα αυτά είναι παραμύθια, άγάτη μου! Δέν πρέπει νά τά πιστεύουμε!

—*Ελάτε, είνε καρμός πιά νά γυρίσουμε σπίτι μας! είτε και ο *Ιωσήφ. *Άρχετέ μείναιτε εδώ...

—Μιά στιγμή! τόν σταμάτησε ή μιλωνού. Σās παρακαλώ νά μου πíte τά όνόματά σας, πριν φύγετε. *Ο μπάριμα Νικοντού λέει πάντοτε την άλήθεια... Για νά προφητεύσει, λοιπό, ένα μέλλον τόσο λαμπρό για δίους σας, κάτι θά ξέρη... Δέν μπορώ ν' άφήσω νά περάσουν βασιλιάδες και βασιλίσσες από τό φτωχικό μου, χωρίς νά μου άφήσουν μιά άνάμνηση... Κάνετέ μου, ος; παρακαλώ, τη χάρι νά βάλετε τίς ύπογραφές σας σ' αυτό εδώ τό κατάστιχο...

Οι νέοι δέν θέλησαν νά χαλάσουν τό χατίρι της αγαθής μιλωνούς.

—*Υπόγραψε και σύ! είπε ή Ντεζιρέ στον άδελφό του *Ιωσήφ, ο οποίος πλήρωσε αυτή τη στιγμή τη μιλωνού.

Και τότε ο άδελφός του *Ιωσήφ άγκάλιασε τη νέα, την φίλησε στο μέτωπο, ύστερα πήρε τη χιρτόνενα κι' έγγραψε σέ μιά άκρη του καταστίχου τό όνομά του, με χέρι σταθερό και άποφασιστικό. Και ή ύπογραφή εκείνη έλεγε : **Ναπολέον Βοναπάρτης!**

Τό κατάστιχο της μιλωνούς σώζεται άκόμα στο Ναπολέοντειο Μουσείο τών Παρισίων. *Η προφητείες του γέρου τσοπάνου βγήκανε όλες άληθινές. *Ο Ναπολέον έγινε κάτι παραπάνω κι' από βασιλιάς. Κατώφωσε νά κάνει τόν άδελφό του *Ιωσήφ βασιλέα της *Ισπανίας και τη γυναίκα του την *Ιουλία βασίλισσα. *Όσο για την Ντεζιρέ, ο μπάριμα Νικοντού δέν είχε άδικο λέγοντας πως δέν έπρόκειτο νά ζήσει μαζί με τό Ναπολέοντα. *Υστερ' από λίγο καιρό, διέλειψαν τη μηστειά τους. Μά ο αυτοκρατορ άφρόντισε άργότερα νά την παντρήσει με τό στρατηγό Μτερναντόνε, τόν όποιο έκανε βασιλέα της Σουηδίας. Κι' έτσι έγινε και ή Ντεζιρέ βασίλισσα!

ΡΑ-Υ-ΜΟΝΔΟΣ ΚΡΥΣΑΡ

Η ΣΟΦΙΑ ΤΩΝ ΛΑΩΝ

ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ

—ΓΙΑ ΤΗ ΖΩΗ

Τό ζωντανό ποντίκι άξίζει περισσότερο άπ' τό ψόφιο λιοντάρι.
Ρ ω σ σ ι κ ή

Καλοί-κακοί, όλοι πρέπει νά ζούμε.

Ι σ π α ν ι κ ή

Κάλλιο νά ζης σέ φτωχική καλύβα, παρά νά σέ δάψουν μέσα σέ φέρετρο βασιλικό.

Γ ε ρ μ α ν ι κ ή

*Όποιος ζή μόνο κι' έλπίδες, μένει νησιώδης τό θράδι.

Ι σ π α ν ι κ ή

Δέν άξίζει νά ζή εκείνος που ζή μόνο για τόν έναντό του.

Ο λ λ α ν δ ι κ ή

Ζοίνε πιο καλά εκείνοι που ξυτινούνε πιο πρωί.

Α γ γ λ ι κ ή

*Εκείνος ζή πραγματικά, που ζή σέ ήσυχία.

Ι ν δ ι κ ή.

*Όταν ζής με τά ποντίκια, στην ψάθα θά φροφήσης.

Σ κ ω τ σ ά ζ ι κ ή.

*Όταν ζής με τό μαχαίρι, τίμο θάνατο δέν θάβροης.

Γ ε ρ μ α ν ι κ ή.

Δέν ζή κανένας όπως θέλει, αλλά όπως τούρθε ή ζωή.

Γ ο υ ρ κ ι κ ή.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΑΠΑΔΕΣ

*Ο.τι είνε ο παπάς, τέτοιος θάνα κι' ο διάκος.

Ι σ π α ν ι κ ή.

*Η λίγες προσφορές τών Χριστιανών, κάνουν τόν παπά νά κλέβη τό λάδι της εκκλησίας.

Ρ ω σ σ ι κ ή.

Πάντα ο παπάς ξεχνάει νά φροντίσει για τόν διάκο.

Ο ύ γ γ ρ ι κ ή.

ΟΙ ΞΕΝΟΙ ΠΟΙΗΤΑ!

ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΕΙΣ
ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

(Του ΣΤΕΚΕΤΙΙ)

*Έρχεσαι ώχρό, φθινόπωρο, πικρό, συννεφιασμένο και στη θλιμμένη μου καρδιά, για μιά ψυχή πανώρη, ψυχή άγατημένη μου, που κι' άφησε για πάντα, τά δάκρυά μου χυνόντα, πικρά στον έρχομό σου. Ψυχή, που κάτι τι σφιχτά μās άνταμώνει άκόμα, που τόσο την άγάτησα, που τόσο κι' άγαπούσε, που τό στεγνό μου άφησε εδώ χαριτωμένο της κι' εγώ για κείνη τόνησα τό ίσπερνό τραγούδι...

*Ήταν σάν τώρα κι' έφεταν τά φύλλα μαρμαίνα στολίζοντας άνάλαφα σάν νεκρικά λουλούδια τό κάτοχρό της πρόσωπο και τά λευκά της στήθια. Τώρα ξανάρχεσαι βαρύ, φθινόπωρο, θλιμμένο —τόρα που τά φτερά, για μέ, κλειστήσαν της έλπίδας— νά ράνης με τά φύλλα σου τόν τάφο της καρδιάς μου!...

ΕΙΝ' Η ΦΤΩΣΗ ΚΑΡΔΙΑ ΜΟΥ

(Του ΕΡ. ΧΑΪ-ΝΕ)

Είν' ή φτωχή καρδιά μου πικραμένη κι' όμως ο Μάης λάμπει δίος χαρά. Στη φλαμουριά άκουμάτω την άνθισμένη εκεί που άνθίζει του βοσού ή πλαγιά. Τό βλέπο από ψηλά νά γεματίζει τό γαλανό κανάλι, σιωπηλά. Σέ μιά βαρκούλα ένα παιδί σφουρίζει ριχνοντας και τ' άγρίστρι σ'ά νερά. *Απλώνονται από εκεί χαριτωμένα σέ μιά μικρή και πλοισμητή μεριά, άνθρωποι και λειβάδια θλιμμένα, σπατάκια, ζώα, περβόλια δροσερά. Πλένουν εδώ κοριττά, πλάι-πλάι κι' άλλα χορεύουνε στη χλόη εκεί. *Ο μύλος διαμαντόσκονη σποράει: *Ακούω τη μακρινή του τη βουή. Στόν πόρο τόν πάρο, τόν μαρμαίμενο είνε σπριμένη μιά μικρή σκουριά. *Ένα παιδί ορθοκοκκιναμένο άνεβοκατεβάνει εκεί συχνά. Νά ριξη τό τουφέκι του γυρεύει, που αστραφίει μέσ' στον ήλιο χαρμωλό. Στο στήθος του τό φέρονε, σημαδεύει... —*Αχ, κάτανε νά κι' έριχνε νεκρό!...

ΣΟΥΔΑΤΑΝΟΠΟΥΛΑ

(Του ΕΡ. ΧΑΪ-ΝΕ)

*Η ώμορφη Σουλτανοπούλα πάει στη βρύση και γυρίζει πριν ο ήλιος βασιλέψει — κι' όλο τό νεράκι άφρίζει.— Στην πηγή στέκει' ο σκαθάρος — κι' όλο τό νεράκι άφρίζει — πριν ο ήλιος βασιλέψει, κι' όσο πάει και κτρινίζει.

*Ένα βράδι' ή ώραία Σουλτάνα τόν ρωτάει: — «Γ' όνομά σου νάξερα ήθελα κι' άκόμα την πατρίδα, τη γενιά σου...». Και της λέει:—«Μαχουθ με λένε κι' είμαι κάτω άπ' τη Γεμένη... *Αχ, άπ' τη γενιά έμ' εκείνη που σάν άγατάει πεθαίνει!». Μετάφρ. Π. ΡΑΪ΄ΣΗ

ΑΥΡΙΟ

(Του ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΟΥΓΚΩ)

Άβριο, όταν ή αύγή, ή λευκοφόρα κόρη σκορπίσει τ' άσπρο της τό φως σέ κάμτους και κλαριά, θά φύγω' δάση θά διαβώ, θέ νά περάσω όρη, γιατί από σένα δέν μπορώ νά ζώ πικά μακριά. Θά περπατώ... Τά μάτια μου θέ νάχω καρφωμένα στη σέκη που μερόνυχτα σκληρά με τυραννεί... Δέν θά μιλήσω κανενός και δέν θά ιδώ κανένα, κι' ή μέρα θά μου φαίνεται σάν νύχτα σιωτεινή. Μόνος, σιωπητός, άγνώριστος, βαρύ θά σέρνω βήμα κι' ούτε τη δούσι θέ νά ιδώ νά γένην σ'ατά νερά, και θά σκεπάσω, όταν θάρθώ, τό φτωχικό σου μνήμα με πράσινα βυγιόκλαρα και ρείκια (δροσερά.

Μετάφρ. Θ. ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗ